

‘Evalueren van het extra contactmoment voor adolescenten’

Deelrapport 2. Online vragenlijsten

SJ van den Toren, A van Grieken, MJH Bon-Martens, K Monshouwer, LAM van de Goor en H Raat
Uitgegeven door het Erasmus MC en het Trimbos-instituut te Rotterdam en Utrecht

30 september 2019

Gefinancierd door ZonMw, projectnummer 736100001.

Evaluatie uitgevoerd door het Erasmus MC, het Trimbos-instituut en Tranzo in samenwerking met instellingen voor jeugdgezondheidszorg.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Introductie	5
Methode	6
Setting en participanten	6
De inhoud van de online vragenlijst	6
Statistische analyses	6
Resultaten	7
Adolescenten	7
Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers	7
Bekendheid met de JGZ	7
Evaluatie van het ECA	8
Ervaringen met de ECA-vragenlijst	9
Ervaringen met het ECA-consult met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige.....	9
Onderwerpen die van belang zijn voor adolescenten	10
Beoordeling van het ECA.....	10
Ouders.....	10
Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers	10
Bekendheid met de JGZ	11
Evaluatie van het ECA	11
Beoordeling van het ECA.....	12
Informatie en communicatie richting ouders	13
Overige opmerkingen van ouders.....	13
Schoolpersoneel.....	13
Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers	13
Contact en bekendheid met de JGZ	14
Evaluatie van het ECA	15
Beoordeling van het ECA.....	16
Conclusies en methodologische overwegingen.....	18
Adolescenten	18
Ouders.....	18
Schoolpersoneel.....	18

Deelrapport 2. Online vragenlijsten

Overkoepelende conclusies	19
Methodologische overwegingen	19

Samenvatting

Dit is deelrapport 2 van het project “Evalueren van het Extra Contactmoment voor Adolescenten”. In dit deelrapport worden de opzet en de resultaten van de online vragenlijsten besproken. Deze vragenlijsten werden uitgezet onder adolescenten, ouders en schoolpersoneel en bevatten vragen over bekendheid van de jeugdgezondheidszorg [JGZ] en het Extra Contactmoment voor Adolescenten [ECA] en de waardering van het ECA. In dit deelrapport worden de resultaten hiervan gepresenteerd.

Via de contactpersoon bij de deelnemende JGZ-organisaties is contact gezocht met 7 scholen in regio's waar *Jij en je gezondheid*, *Gezond leven*, *check het even* en *M@ZL* werden uitgevoerd in dat schooljaar 2017-2018. In totaal deed er per regio één school mee. De online vragenlijsten zijn verspreid onder drie doelgroepen: adolescenten uit de derde en/of vierde klas, ouders van adolescenten uit de derde en/of vierde klas en schoolpersoneel.

De bekendheid van de JGZ onder adolescenten en ouders is met name gebaseerd op het weeg-en meetmoment. Aandacht kan uitgaan naar aanvullende methoden om bekendheid te genereren bijvoorbeeld sociale media, internet. De zichtbaarheid van de JGZ-professional op school kan mogelijk worden verbeterd door duidelijke communicatie over aanwezigheid en contactmogelijkheden. Ook sommige schoolpersoneelsleden hebben behoefte aan directer contact met de JGZ-professional.

Aansluiten bij de belevingswereld van adolescenten is belangrijk. Dit kan onder andere door de onderwerpen die bij adolescenten spelen goed in kaart te brengen en hierop aan te sluiten.

Voor ouders zou het prettig zijn een terugkoppeling te krijgen naar aanleiding van het ECA dat hun kind heeft ontvangen.

Introductie

Dit is deelrapport 2 van het project “Evalueren van het Extra Contactmoment voor Adolescenten”. In dit deelrapport worden de opzet en de resultaten van de online vragenlijsten besproken. Deze vragenlijsten werden uitgezet onder adolescenten, ouders en schoolpersoneel en bevatten vragen over bekendheid van de JGZ en het ECA en de waardering van het ECA. In dit deelrapport wordt de bekendheid en waardering van het ECA op kwantitatieve wijze onderzocht.

Methode

Setting en participanten

Via de contactpersoon bij de deelnemende JGZ-organisaties is contact gezocht met 7 door de contactpersoon geselecteerde scholen in regio's waar *Jij en je gezondheid*, *Gezond leven*, *check het even* en *M@ZL* werden uitgevoerd in het schooljaar 2017-2018. In totaal deed er per regio één school mee. De online vragenlijsten zijn verspreid onder drie doelgroepen: adolescenten uit de derde en/of vierde klas, ouders van leerlingen uit de derde en/of vierde klas en schoolpersoneel met verschillende functies (meestal docent en/of mentor). Het is niet bekend hoeveel adolescenten/ouders/schoolpersoneelsleden er uitgenodigd zijn voor deelname.

De inhoud van de online vragenlijst

De vragenlijst voor adolescenten omvatte vragen met betrekking tot: achtergrondinformatie adolescenten (geslacht, leeftijd, school, klas, onderwijstype), bekendheid met de activiteiten van de JGZ, ervaringen met het ECA (afname vragenlijst en consult, hypothetisch en daadwerkelijke ervaring), cijfer voor het ECA (schaal 1- 10) en welke problematiek speelde onder adolescenten (zie bijlage 1).

De vragenlijst voor ouders omvatte vragen met betrekking tot: achtergrondinformatie zoon/dochter (geslacht, school, klas, onderwijstype), bekendheid met activiteiten van de JGZ, ervaringen met het ECA (afname vragenlijst en consult, hypothetisch en daadwerkelijke ervaring) en cijfer voor het ECA (schaal 1- 10) en communicatie over het ECA.

De vragenlijst voor schoolpersoneel omvatte vragen met betrekking tot: achtergrondinformatie (werkzaam op welke school, klas, welke functie), communicatie over activiteiten van de JGZ, bereikbaarheid van de JGZ voor schoolpersoneel en adolescenten, ervaringen met het ECA (afname vragenlijst en consult, hypothetisch en daadwerkelijke ervaring) en cijfer voor het ECA (schaal 1- 10).

Alle doelgroepen werden door de contactpersoon op school via e-mail geïnformeerd over het doel van de vragenlijst. Elke deelnemer moest aanvinken of ze toestemming gaven voor deelname aan de online vragenlijst. Alleen bij het geven van toestemming werd de vragenlijst geopend.

Statistische analyses

De gegevens die verzameld zijn via de online vragenlijsten zijn geanalyseerd met beschrijvende statistiek.

Resultaten

Adolescenten

Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers

In totaal klikten 128 adolescenten de link naar de vragenlijst aan: 98 adolescenten gaven toestemming voor deelname. Van deze 98 deelnemende adolescenten zaten 35 adolescenten in het derde leerjaar, 50 in het vierde leerjaar en 2 in het vijfde leerjaar (11 adolescenten vulden deze vraag niet in). De adolescenten waren gemiddeld 15,4 jaar oud (range 14-18).

Bekendheid met de JGZ

In tabel 1 zijn de resultaten te vinden met betrekking tot de bekendheid van de activiteiten van de JGZ en bereikbaarheid van de JGZ. De bekendste activiteit van de JGZ was het opmeten van de lengte en het gewicht. De minst bekende activiteit was het vragen stellen via sociale media.

De meeste adolescenten gaven aan niet te weten hoe ze de jeugdarts [JA] of jeugdverpleegkundige [JVK] konden vinden. Wanneer adolescenten contact wilden met de JA of JVK was de meest bekende manier via school.

Tabel 1 Bekendheid met activiteiten van de JGZ en de bereikbaarheid van de jeugdarts en jeugdverpleegkundige (n=98)

Onderwerp	Aantal ja (%)
Activiteiten JGZ^a	
Lengte/Gewicht meten	57/98 (58,2)
Klassikaal vragenlijst invullen	45/98 (45,9)
Gesprek JA ^b of JVP ^c	28/98 (28,6)
jouwggd.nl of andere website	23/98 (23,5)
Voorlichtingslessen	18/98 (18,4)
Inloopspreekuur	10/98 (10,2)
Gesprek met JA ^b over ziekteverzuim	7/98 (7,1)
Chatten met de GGD	4/98 (4,1)
Contact/vragen stellen via sociale media	3/98 (3,1)
Weet ik niet	3/98 (3,1)
Hoe JA^b of JVK^c vinden?	Aantal ja (%)
Weet ik niet	42/98 (42,9)
Via mentor/zorgcoordinator	21/98 (21,4)
Vooraf afspraak maken	8/98 (8,2)
Tijdens inloopspreekuur	0/98 (0,0)
Hoe JA^b of JVK^c bereiken?	Aantal ja (%)
Weet ik niet	33/98 (33,7)
Via school	22/98 (22,4)
Naar GGD gaan	16/98 (16,3)
Telefonisch	13/98 (13,3)
Via jouwggd.nl	10/98 (10,2)
Social media	3/98 (3,1)

^a Jeugdgezondheidszorg^b Jeugdarts^c Jeugdverpleegkundige

Evaluatie van het ECA

In tabel 2 tot en met 5 is een overzicht te vinden van de meningen van adolescenten over de inzet van een ECA. De meerderheid van de adolescenten vond het nuttig en belangrijk als er iemand van de JGZ aanwezig is op school om de gezondheid van hen en dat van klasgenoten te monitoren (respectievelijk 67,2% en 78,7%). De grootste groep adolescenten was neutraal over hoe prettig dit is (41,0%, zie tabel 2)

De grootste groep adolescenten vond het nuttig en belangrijk als er een vragenlijst af zou worden genomen over hun gezondheid, respectievelijk 65,6% en 70,5%. De grootste groep adolescenten was neutraal over hoe prettig dit is (41,0%, zie tabel 3).

De meerderheid van de adolescenten vindt het nuttig (51,8%) en belangrijk (53,6%) als er op school extra aandacht is voor ziekteverzuim en als er een adviesgesprek zou komen als er vaak ziekmeldingen zijn. Bijna de helft is neutraal over hoe prettig ze dit zouden vinden (48,2%, zie tabel 4).

De meerderheid van de adolescenten vindt het nuttig (73,2%) en belangrijk (64,3%) om op gesprek te worden uitgenodigd om te praten over hun gezondheid. Bijna de helft is neutraal over hoe prettig ze dit zouden vinden (42,9%, zie tabel 5).

Tabel 2 Hypothetische evaluatie van het monitoren van gezondheid door een JGZ-professional (N=98)

	(Helemaal) Mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [37]	41/61 (67,2)	15/61 (25,0)	5/61 (8,2)
Belangrijk [37]	48/61 (78,7)	11/61 (18,0)	2/61 (3,3)
Prettig [37]	19/61 (31,2)	25/61 (41,0)	17/61 (27,9)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Tabel 3 Hypothetische evaluatie van het inzetten van een vragenlijst om problemen te signaleren (N=98)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [37]	40/61 (65,6)	10/61 (16,4)	11/61 (18,0)
Belangrijk [37]	43/61 (70,5)	14/61 (23,0)	4/61 (6,6)
Prettig [37]	23/61 (37,7)	25/61 (41,0)	13/61 (21,3)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Tabel 4 Hypothetische evaluatie van ziekteverzuimbeleid en adviesgesprek bij ziekmelding (N=98)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [42]	29/56 (51,8)	17/56 (30,4)	10/56 (17,9)
Belangrijk [42]	30/56 (53,6)	17/56 (30,4)	9/56 (16,1)
Prettig [42]	11/56 (19,6)	27/56 (48,2)	18/56 (32,1)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Tabel 5 Hypothetische evaluatie van de mogelijkheid om adviesgesprek met JGZ-professional te krijgen over gezondheid en hoe het gaat met de jongere (N=98)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [42]	41/56 (73,2)	7/56 (12,5)	8/56 (14,3)
Belangrijk [42]	36/56 (64,3)	14/56 (25,0)	6/56 (10,7)
Prettig [42]	17/56 (30,4)	24/56 (42,9)	15/56 (26,8)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Ervaringen met de ECA-vragenlijst

In totaal gaven 36 adolescenten aan (36,7%) dat ze een vragenlijst hadden ingevuld in het kader van het ECA. De meerderheid van deze groep vond de lengte van de vragenlijst (ruim) voldoende (n=30), een vond het matig en vijf wisten het niet meer. Adolescenten vonden de begrijpelijkheid van de vragenlijst (ruim) voldoende (n=34), twee vonden dit matig. Ook gaf de meerderheid een (ruim) voldoende voor de onderwerpen waar vragen over gesteld werden (n=27), vijf adolescenten vonden dit matig en 1 vond dit onvoldoende. De overige adolescenten gaven aan dat ze de vragenlijst vaag of soms ongemakkelijk vonden.

Ervaringen met het ECA-consult met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige

Zeven adolescenten hadden aangegeven een consult te hebben gehad over hun ziekteverzuim in het kader van *M@ZL*. Vanwege het lage aantal, wordt er niet gerapporteerd wat hun mening was over dit consult.

Elf adolescenten hebben daadwerkelijk een consult met de jeugdarts gehad in het kader van *Jij en je gezondheid* of *Gezond leven, check het even*. Vanwege dit lage aantal, worden de antwoorden niet weergegeven.

De adolescenten die geen consult hadden gehad is gevraagd in een open vraag of ze een gesprek hadden willen hebben (n=73). De meesten gaven geen antwoord op deze vraag (n=46). De overige adolescenten reageerden wisselend. Er waren 23 adolescenten die aangaven het niet nodig te vinden, onder andere omdat het goed met ze gaat. Sommigen (n=4) hadden wel graag een gesprek gewild zoals werd aangegeven bij het open antwoord: "Soms wilde ik vragen of het normaal is om je zo te voelen zoals ik me voelde. Maar op dat moment is er echt alleen maar aandacht naar extreme gevallen."

Onderwerpen die van belang zijn voor adolescenten

Adolescenten kozen als belangrijkste onderwerpen voor informatie tijdens een consult: de thuissituatie, pesten, depressie en angst (zoals faalangst), en ingrijpende gebeurtenissen (respectievelijk 41.8%, 41.8%, 41.8% en 36.7%, zie tabel 6). Voeding en bewegen werden het minst vaak aangevinkt, beide door 23.5%.

Tabel 6 Onderwerpen voor informatie tijdens een consult in volgorde van belangrijkheid volgens adolescenten (N=98)

Onderwerp	Aantal ja (% ja)*
Thuissituatie	41 (41,8)
Pesten	41 (41,8)
Depressie	41 (41,8)
Angst, zoals faalangst	36 (36,7)
Ingrijpende gebeurtenissen	36 (36,7)
Alcohol- en drugsgebruik	33 (33,7)
Seksualiteit	31 (31,6)
Sociale media	31 (31,6)
Roken	29 (29,6)
Relaties	24 (24,5)
Dwanggedachten	24 (24,5)
Voeding en bewegen	23 (23,5)
Gevoelens	23 (23,5)

*Meerdere antwoorden mogelijk

Beoordeling van het ECA

Het gemiddelde cijfer dat de adolescenten gaven aan het ECA was een 6,3 (gemiddelde score van 38 adolescenten die aangaven een vragenlijst of consult te hebben gehad in het kader van ECA; antwoorden op een schaal van een tot tien). Een deel (n=10) van de adolescenten gaf aan geen ervaring met het ECA te hebben en daarom een neutraal of onvoldoende cijfer te geven. Verdere toelichtingen bij het cijfer waren: “Je kan alles kwijt zonder vooroordelen”, “Het is belangrijk dat er iemand is waarmee je kan praten als iets je dwars zit” en “Ik vind het goed dat die mogelijkheid gegeven wordt, maar ben er niet zeker van dat adolescenten ook echt gaan praten over wat ze dwars zit.”

Ouders

Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers

In totaal klikten 131 ouders de link naar de vragenlijst aan, waarvan 100 ouders toestemming gaven tot deelname en de vragenlijst (gedeeltelijk) invulden.

Van 28 ouders zat het kind in het derde leerjaar, van 63 ouders zat het kind in het vierde leerjaar zit. De overige ouders hadden kinderen in het eerste, tweede en vijfde leerjaar. Zestien ouders gaven aan dat hun kind op vmbo beroepsgericht of vmbo theoretische leerweg zat (16%) en 78 (78%) ouders gaven aan dat hun kind op de havo of het vwo zat.

Bekendheid met de JGZ

Tabel 7 geeft een overzicht van de resultaten rondom de bekendheid van de activiteiten van de JGZ. Het meten van lengte en gewicht en het gesprek met een JA of JVK zijn het meest bekend voor ouders, respectievelijk 59% en 52%.

Tabel 7 Bekendheid met activiteiten van de JGZ (ouders) (N=100)

Activiteiten JGZ ^a	Aantal ja (% ja)
Lengte en gewicht opnemen	59 (59,0)
Gesprek JA ^b of JVK ^c	52 (52,0)
Klassikaal vragenlijst met eventueel een gesprek	33 (33,0)
Voorlichtingslessen	17 (17,0)
Gesprekken over het ziekteverzuim op school	16 (16,0)
jouwggd.nl of andere website	15 (15,0)
Inloopsprekuren van de GGD	15 (15,0)
Geen	10 (10)
Weet ik niet	5 (5,0)
Chatten met de GGD	1 (1,0)
Contact/vragen stellen via sociale media	1 (1,0)

^a Jeugdgezondheidszorg

^b Jeugdarts

^c Jeugdverpleegkundige

Evaluatie van het ECA

De meerderheid (n=60 en 59) van de ouders was het (helemaal) eens met het nut en belang van het monitoren van de gezondheid van adolescenten door een JGZ-professional, respectievelijk 75,9% en 75,6% (zie tabel 8).

Tabel 8 Hypothetische evaluatie van het monitoren van gezondheid door een JGZ-professional (N=100)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [21]	60/79 (75,9)	11/79 (13,9)	8/79 (10,1)
Belangrijk [22]	59/78 (75,6)	12/78 (15,4)	7/78 (9,0)
Prettig [22]	46/78 (59,0)	25/78 (32,1)	7/78 (9,0)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Hieronder een aantal voorbeelden van toelichting die ouders gaven bij het invullen van deze vraag.

Dit is een periode waarin er veel verandert voor de kinderen. Goed dat er dan momenten zijn waarop er even extra naar ze gekeken wordt (hoe gaat het nu met dit kind op dit moment).

Op die leeftijd spreken adolescenten liever met een arts dan met hun ouders. Sommige vragen zijn vaak taboe thuis. Bij een onbekend voelt een kind soms beter op zijn gemak. Er wordt geen oordeel op hem gelegd.

Het merendeel van de ouders vond het nuttig en belangrijk (n=61 en 59) als hun kind op school in het kader van het ECA een vragenlijst invult over gezondheid, respectievelijk 77,2% en 75,6% (zie Tabel 9). Het grootste deel van de ouders vond het ook nuttig, belangrijk, en prettig als hun kind een consult zou krijgen met betrekking tot ziekteverzuim, respectievelijk 86,1%, 82,1%, 75,6% (zie tabel 10). Ook een consult vanwege de gezondheid vonden ouders nuttig, belangrijk en prettig (zie tabel 11).

Tabel 9 Hypothetische evaluatie van het inzetten van een vragenlijst om problemen te signaleren (N=100)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [21]	61/79 (77,2)	10/79 (12,7)	8/79 (10,1)
Belangrijk [22]	59/78 (75,6)	12/78 (15,4)	8/78 (10,2)
Prettig [22]	51/78 (65,4)	18/78 (23,1)	9/78 (11,5)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Tabel 10 Hypothetische evaluatie van ziekteverzuimbeleid en adviesgesprek bij ziekmelding (N=100)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [21]	68/79 (86,1)	7/79 (8,9)	4/79 (5,1)
Belangrijk [22]	64/78 (82,1)	9/78 (11,5)	5/78 (6,4)
Prettig [22]	59/78 (75,6)	13/78 (16,7)	6/78 (7,7)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Tabel 11 Hypothetische evaluatie van de mogelijkheid om adviesgesprek met JGZ-professional te krijgen over gezondheid en hoe het gaat met de jongere (N=100)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [21]	52/79 (65,8)	19/79 (24,1)	8/79 (10,1)
Belangrijk [22]	53/78 (68,0)	16/78 (20,5)	9/78 (11,5)
Prettig [22]	44/78 (56,4)	26/78 (33,3)	8/78 (10,3)

[Aantal ontbrekende antwoorden]

Beoordeling van het ECA

Ouders gaven het ECA gemiddeld een 6,4 (gemiddelde cijfer op basis van 79 antwoorden, schaal van één tot tien). Toelichting die ouders gaven was onder andere:

De ouders meer betrekken. Kinderen geven vaak sociaal gewenste antwoorden, niet altijd zoals het in werkelijkheid gaat.

Er is goed gesignaleerd, er is goed geluisterd en teruggekoppeld. Maar dan? Hulpaanbod? Ik denk dat er meer aandacht mag zijn voor tips. Daarnaast mag er ook meer aandacht zijn voor informatie aan adolescenten over alcohol en drugs.

Informatie en communicatie richting ouders

Van de ouders gaf 16% (n=16) aan dat ze geen informatie hadden ontvangen over het ECA, 27% gaf aan het niet meer te weten en 23% gaf aan informatie te hebben ontvangen, de overige ouders hadden deze vraag niet beantwoord.

Van de ouders die informatie hebben ontvangen (n=23), zijn 14 ouders (zeer) tevreden over deze informatie. Van de 23 ouders zijn 6 ouders niet tevreden of ontevreden over deze informatie en 2 ouders zijn ontevreden, 1 ouder wist het niet goed meer.

De volgende toelichting werd door ouders gegeven:

Prima, een brief, that's it. Ik weet waar ik aan toe ben. Verder ligt het bij haar hoe ze ermee omgaat.

Zou goed zijn om de vragenlijst achteraf te mogen inzien dan weet je waar je kind over bevraagd is.

Fijn dat ouders in de gelegenheid worden gesteld om vragen en zorgen door te geven. Misschien tips erbij geven hoe de informatie met zoon/dochter besproken kan worden. Ouders vinden dit vaak lastig omdat het gevoelige onderwerpen kunnen zijn.

Aan alle ouders is gevraagd of ze een terugkoppeling hebben gehad over het ECA: 19% (n=19) gaf aan terugkoppeling te hebben ontvangen in de vorm van een brief, telefoongesprek of e-mail, hierover was iedereen, behalve één ouder, neutraal of tevreden.

Overige opmerkingen van ouders

Aan het einde van de vragenlijst konden de ouders hun overige opmerkingen plaatsen.

Mijn zoon vertrouwde de persoon in kwestie voldoende om open antwoord te geven, dat vind ik een compliment.

Ik zou het prettig vinden op voorhand te vernemen wanneer mijn kind het contactmoment heeft en de uitkomst hiervan onder ogen te krijgen. Zodoende heb ik mogelijk tijdig een signaal als er iets niet goed gaat, omdat het kind er thuis misschien niet over praat.

Zou het prettig vinden als de resultaten van het contactmoment teruggekoppeld wordt naar de ouders zeker om minderjarige leerlingen.

Schoolpersoneel

Aantal deelnemers en kenmerken van de deelnemers

In totaal gaven 37 schoolpersoneelsleden toestemming voor deelname aan de online vragenlijst. De meerderheid (22/37) daarvan is docent. Een derde van de deelnemers is zorgcoördinator (13/27) en de overige deelnemers zijn ondersteunend personeel (4/37), adjunct-directeur (1/37) of teamleider (2/37) (meerdere antwoorden mogelijk). Gemiddeld voor alle functies hebben ze deze functie 12 jaar.

Het grootste deel van de mentoren/ zorg coördinatoren deed dat voor havo 4 (n=6).

Contact en bekendheid met de JGZ

In tabel 12 is te zien dat 11 van de 26 deelnemers de informatie over activiteiten van de JGZ (ruim) voldoende vinden. Van de 26 schoolpersoneelsleden die deze vraag beantwoord, vindt 7 dat ze matig op de hoogte worden gehouden en 8 vinden het (ruim) onvoldoende.

Van het schoolpersoneel was 37,8% (14/37) onbekend met de activiteiten van de JGZ. Deelnemers gaven aan dat de school meehelpt met het vergroten van de bekendheid van de JGZ (zie tabel 13). Uit de open antwoorden bleek dat dit onder andere gebeurde door deelname aan de vragenlijst, het betrekken van de JA bij overleg met ouders, door zorgcoördinatoren en functionarissen aan te stellen, via het interne zorgteam en door middel van folders.

Tabel 12 Vindt u dat u voldoende op de hoogte wordt gehouden van de activiteiten die de JGZ verricht? (N=37)

Ruim voldoende	Voldoende	Matig	Onvoldoende	Ruim onvoldoende
5 (13,5)	6 (16,2)	7 (18,9)	7 (18,9)	1 (2,7)

Tabel 13 Activiteiten van de JGZ om bekendheid onder adolescenten te vergroten (volgens schoolpersoneel) (N=37)

Activiteit	Aantal ja (%)
Onbekend	14 (37,8)
Via school door middel van posters	8 (21,6)
Via school door middel van informatiefolders	7 (18,9)
Via facebook	4 (10,8)
Chatten op de website van de GGD	3 (8,1)
Anders (door zorgcoördinatoren en tijdens informatie avond voor ouders)	3 (8,1)
Via twitter	2 (5,2)

Volgens schoolpersoneel is de JGZ voor leerlingen op hun school te bereiken via de mentor of teamleider (29,7%). Voor schoolpersoneel zelf was de JGZ bereikbaar via de zorg-/verzuim coördinator (40,5%). De meerderheid (17/24) van de deelnemers die deze vraag beantwoordde vond de bereikbaarheid goed geregeld of had er nog weinig mee te maken gehad vanwege hun functie:

Nog weinig mee te maken gehad, maar op zich prima.

Dat is niet heel direct, moet eerst naar zorg coördinator en daarna pas naar schoolarts. Dan moet er eerst een formulier worden ingevuld. Dit zou directer en laagdrempeliger kunnen.

Ook werd het schoolpersoneel gevraagd een inschatting te maken van de mate waarin ouders en adolescenten op de hoogte zijn van het ECA. Voor ouders werd gemiddeld een 2,0 gegeven en voor adolescenten een 1,9 (schaal van 1 tot 5 waarbij 5 de hoogste score is). Schoolpersoneel is het meest neutraal over deze mate van bekendheid (10/20) (zie tabel 14).

Tabel 14 Tevredenheid over de bekendheid van het ECA onder adolescenten (N=37)

(Zeer) tevreden	Niet tevreden, niet ontevreden	(Zeer) ontevreden
2/20 (10,0)	10/20 (50,0)	8/20 (40,0)

*Bij deze vraag waren 17 missende antwoorden

Evaluatie van het ECA

Het merendeel van het schoolpersoneel vond het nuttig, belangrijk en prettig (80,9%, 81,0% en 66,7%) als een JGZ-professional bezoek brengt aan school om de gezondheid van de adolescenten te monitoren (Tabel 15).

Tabel 15 Evaluatie van het monitoren van gezondheid door een JGZ-professional (N=37)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [16]	17/21 (80,9)	3/21 (14,3)	1/21 (4,8)
Belangrijk [16]	17/21 (81,0)	3/21 (14,3)	1/21 (4,8)
Prettig [16]	14/21 (66,7)	5/21 (23,8)	2/21 (9,5)

De volgende toelichting werd gegeven:

Gezondheid in de adolescentie is een zeer belangrijk aspect in de ontwikkeling van een kind.

Kan goed zijn om te signaleren. Maar in het algemeen lukt dat wel door de school zelf. De toegevoegde waarde is niet heel groot. Er ontstaat soms een dubbelinterview bij leerlingen die al extra zorg hebben.

De meerderheid van het schoolpersoneel vond een gezondheidsvragenlijst bij hun leerlingen nuttig (90,4%) en belangrijk (90,4%) (zie tabel 16). Extra aandacht voor ziekteverzuim voor hun leerlingen vond het schoolpersoneel overwegend nuttig (95,2%), belangrijk (95,2%) en prettig (81,0%) (zie tabel 17). Ook extra aandacht voor gezondheid en risico gedragingen van leerlingen door een gesprek met een JA of JVK vond de meerderheid nuttig (90,4%), belangrijk (90,4%) en prettig (76,2%) (zie Tabel 18).

Tabel 16 Evaluatie van het inzetten van een vragenlijst om problemen te signaleren (N=37)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [16]	19/21 (90,4)	2/21 (9,5)	0/21 (0,0)
Belangrijk [16]	19/21 (90,4)	2/21 (9,5)	0/21 (0,0)
Prettig [16]	12/21 (57,1)	8/21 (38,1)	1/21 (4,8)

Tabel 17 Evaluatie van ziekteverzuimbeleid en adviesgesprek bij ziekmelding (N=37)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [16]	20/21 (95,2)	1/21 (4,8)	0/21 (0,0)
Belangrijk [16]	20/21 (95,2)	1/21 (4,8)	0/21 (0,0)
Prettig [16]	17/21 (81,0)	3/21 (14,3)	1/21 (4,8)

Tabel 18 Evaluatie van de mogelijkheid voor adolescenten om adviesgesprek met JGZ-professional te krijgen over gezondheid en hoe het gaat met de jongere (N=37)

	(Helemaal) mee eens n (%)	Neutraal n (%)	(Helemaal) niet mee eens n (%)
Nuttig [16]	19/21 (90,4)	1/21 (4,8)	1/21 (4,8)
Belangrijk [16]	19/21 (90,4)	1/21 (4,8)	1/21 (4,8)
Prettig [16]	16/21 (76,2)	5/21 (23,8)	0/21 (0,0)

Tabel 19 Tevredenheid over effectiviteit van het ECA om beoogde problematiek bij adolescenten te verminderen (N=37**)

(Ze) tevreden	Niet tevreden, niet ontevreden	(Ze) ontevreden	Anders*
5/12 (41,7)	7/12 (58,3)	1/12 (8,3)	8/12 (66,7)

*8 schoolpersoneelsleden gaven aan dat ze het antwoord op deze vraag niet wisten

**Bij deze vraag waren 25 missende antwoorden

Tabel 20 Beoordeling van de uitvoering van het ECA (n=37)

Onderdeel van het ECA	Cijfer*
Het bereiken van hulpbehoevende adolescenten	6,2
De wijze van ouders op de hoogte stellen	6,1
De wijze van vragenlijsten afnemen	5,9
De wijze van adolescenten uitnodigen voor consult	6,6
Het eventueel doorverwijzen van de adolescenten	6,7
De terugkoppeling van de JGZ naar school	6,4

* Schaal 1 tot 10

Beoordeling van het ECA

De meeste personeelsleden zien het nut en belang in van het ECA (zie tabel 16,17,18) en zijn tevreden over het ECA. In Tabel 20 staan de scores die het schoolpersoneel gaf voor de verschillende onderdelen van het ECA (schaal 1 tot 10 met alleen schoolpersoneel dat bekend was met het ECA).

Toelichtingen bij de cijfers die werden gegeven inclusief verbeterpunten voor het ECA:

“De vragenlijsten worden met een gehele klas in een computerlokaal afgenomen waardoor er in mijn ogen te weinig sprake is van privacy en veiligheid. Niet alle adolescenten nemen e.e.a. erg serieus.”

Er is meer begeleiding nodig zodat er een weloverwogen beslissing kan worden genomen. Of bijvoorbeeld een leerling op onze school thuishoort een advies van een professioneel persoon maakt

Deelrapport 2. Online vragenlijsten

meer indruk bij de ouders.” “Van de leerlingen die ik dit jaar heb doorverwezen heb ik vrijwel geen terugkoppeling gekregen. Ook is het voor mij lastig te achterhalen wat er nu precies aan actie is genomen. Het is niet doorzichtig.”

Als positieve punten van het ECA werden genoemd:

- De benaderbaarheid van de JGZ, o.a. door het op vaste tijden aanwezig te zijn
- De bereikbaarheid voor iedereen van de JGZ-professional,
- Signalering van gezondheidsproblematiek

Conclusies en methodologische overwegingen

Hieronder volgen de conclusies per doelgroep en een overkoepelende conclusie.

Adolescenten

- **Bekendheid:** De bekendste activiteiten van de JGZ voor adolescenten waren het meten van lengte en gewicht, het klassikaal invullen van een vragenlijst en een gesprek met een jeugdarts of jeugdverpleegkundige. De minst bekende activiteiten waren chatten met de GGD en contact/vragen stellen via social media. De grootste groep adolescenten had aangevinkt niet te weten hoe ze de jeugdarts of jeugdverpleegkundige konden vinden of bereiken.
- **Ervaringen:** De grootste groep adolescenten vindt het idee van het ECA (de vragenlijst en het gesprek met de JA en JVP) nuttig en belangrijk, maar ze zijn meer neutraal over hoe prettig ze dit zouden vinden. Onderwerpen die volgens adolescenten voor hen zelf van belang zijn, zijn de thuissituatie, pesten, depressie, angst, zoals faalangst, en ingrijpende gebeurtenissen.

Ouders

- **Bekendheid:** De bekendste activiteiten van de JGZ voor ouders waren het meten van lengte en gewicht en een gesprek met een jeugdarts of jeugdverpleegkundige. De minst bekende activiteiten waren chatten met de GGD en contact/vragen stellen via social media.
- **Ervaringen:** De meerderheid van de ouders vindt het een nuttig, belangrijk en prettig idee dat hun kind(eren) een vragenlijst over hun gezondheid in zouden moeten vullen en dat er een gesprek met de schooldokter plaats kan vinden over hun gezondheid (als hun kind zich vaak ziekmeldt). Ook was het grootste deel tevreden over de informatie die ze hadden ontvangen over het ECA. Ze gaven als tips dat een aanvullende mail ook handig zou zijn en een ouder gaf aan dat ze graag informatie zou willen over de manier waarop ze bepaalde onderwerpen als ouder kan bespreken met haar kind. Ouders wilden graag een terugkoppeling ontvangen van het ECA.

Schoolpersoneel

- **Bekendheid:** Uit de antwoorden van het schoolpersoneel bleek dat het grootste deel vond dat ze onvoldoende op de hoogte werd gehouden van de activiteiten van de JGZ. De manier waarop bekendheid met de activiteiten van de JGZ onder adolescenten via school werd gegenereerd was voor de meeste schoolpersoneelsleden onbekend. Bekendheid met activiteiten was voornamelijk ontstaan vanuit posters of informatiefolders. Het benaderen van de jeugdarts of jeugdverpleegkundige gebeurt volgens het schoolpersoneel via de mentor of zorg-/verzuim coördinator. Ze vonden dit goed geregeld, hoewel sommigen het via een directere lijn zouden willen zien. Het schoolpersoneel schatte de bekendheid van ouders en adolescenten met het ECA niet hoog in.

Overkoepelende conclusies

De bekendheid van de JGZ onder adolescenten en ouders is met name gebaseerd op het wegen en lengte meten. Er zou meer aandacht kunnen uitgaan naar aanvullende methoden om bekendheid te genereren bijvoorbeeld sociale media, internet. De zichtbaarheid van de JGZ-professional op school kan mogelijk worden verbeterd door duidelijke communicatie over aanwezigheid en contactmogelijkheden. Ook sommige schoolpersoneelsleden hebben behoefte aan directer contact met de JGZ-professional.

Aansluiten bij de belevingswereld van adolescenten is belangrijk. Dit kan onder andere door de onderwerpen die bij adolescenten spelen goed in kaart te brengen en hierop aan te sluiten.

Voor ouders zou het prettig zijn een terugkoppeling te krijgen naar aanleiding van het ECA dat hun kind heeft ontvangen.

Methodologische overwegingen

Er zijn een aantal methodologische overwegingen te noemen bij de online vragenlijsten. Zo zijn de online vragenlijsten uitgezet op de deelnemende scholen en is ervoor gekozen een algemene vragenlijst te gebruiken voor alle deelnemers. Dit heeft ervoor gezorgd dat alle deelnemers een hypothetische evaluatie van het ECA invulden, waardoor een algemeen beeld geschetst kon worden. Dit zorgde er ook voor dat een kleinere groep van de participanten de daadwerkelijke onderdelen van het ECA had doorlopen. Bijvoorbeeld in de gebieden waar *M@ZL* werd geëvalueerd, waar geen ECA-vragenlijst wordt uitgezet als onderdeel van het ECA. Daarnaast is er gebruik gemaakt van *purposive sampling*, waarbij doelgericht een groep mensen is uitgenodigd om deel te nemen. Het is mogelijk dat hierdoor een selectie bias is ontstaan van bijvoorbeeld mensen die graag iets kwijt wilden over het ECA. Ten slotte is zijn er op sommige vragen redelijk grote aantallen missende antwoorden, hierdoor was het ook niet mogelijk om een onderscheid te maken naar de verschillende ECA-varianten.